

Phân tích bài Khóc Dương Khuê của Nguyễn Khuyến

Sưu tầm tuyển chọn những bài văn mẫu hay nhất Phân tích bài thơ Khóc Dương Khuê của tác giả Nguyễn Khuyến - Văn mẫu lớp 11

Đề bài: Phân tích bài thơ Khóc Dương Khuê của Nguyễn Khuyến.

Top 2 bài văn mẫu hay nhất phân tích bài "Khóc Dương Khuê"

Bài số 1:

Nguyễn Khuyến (1835 - 1909) để lại khoảng 800 bài thơ chữ Nôm và chữ Hán trong đó có ngót một trăm bài thơ viết về tình bạn. Có bài như "Bạn đến chơi nhà" thì hầu như ai cũng biết. Viết về Dương Khuê (1839 - 1902) bạn chí thân của mình, Nguyễn Khuyến đã có bốn bài thơ chữ Hán. Riêng bài thơ thứ tư "Vân đồng niên Vân Đình tiến sĩ Dương Thượng thư" (Viếng bạn đồng khoa là Vân Đình tiến sĩ Dương Thượng thư) được tác giả dịch ra chữ Nôm thành bài "Khóc Dương Khuê".

Đây là bài thơ khóc bạn rất tha thiết cảm động của Nguyễn Khuyến cũng là bài thơ khóc bạn rất nổi tiếng trong nền thơ ca dân tộc. Dương Khuê là bạn đồng khoa với Nguyễn Khuyến tại khoa thi Hương năm 1864. Dương Khuê đỗ tiến sĩ, làm quan to, để lại nhiều bài thơ hát nói tuyệt bút. Từ bạn đồng khoa đã phát triển thành bạn tri âm tri kỷ nên Nguyễn Khuyến mới có thơ khóc bạn cảm động và tha thiết như vậy. Có thể xem đây cũng là một bài văn tế được viết bằng thể thơ song thất lục bát, giọng thơ rื่อ rất thấm đầy lệ, gồm có 38 câu thơ.

Mở đầu bài thơ là một tiếng than, tiếng nức đau đớn:

"Bác Dương thôi đã thôi rồi,

Nước mây man mác ngậm ngùi lòng ta".

Một sự thăng thốt xót thương cất lên, tưởng như bất ngờ bị đánh rơi mất một cái gì vô cùng quý báu. Nhóm từ "thôi đã thôi rồi" thay cho khái niệm "đã mất", "đã chết", "đã qua đời" ..., một lời nói bình dị, làm giảm bớt đi nỗi đau đớn ghê gớm đối với tuổi già. Theo cách tính tuổi của các cụ ngày trước thì Dương Khuê mất lúc 63 tuổi, khi đó Nguyễn Khuyến đã 68 tuổi rồi. Đúng là tiếng khóc bạn của những bậc cao niên. Hai chữ "nước mây" chỉ hai sự vật cách xa. Nước chảy, mây trôi, xa nhau vời vợi, nghìn trùng cách trở, có mấy khi gặp nhau. Song, lòng nước chảy, dù đi đâu về đâu vẫn ôm ấp bóng mây trôi. Hình ảnh "nước mây" được liên kết với các từ láy "man mác", "ngậm ngùi" diễn tả một trời thương xót, một không gian cách trở bao la, âm dương đôi đường, buồn đau, nặng trĩu.

Chữ "bác" trong thơ Nguyễn Khuyến mang tính biểu cảm sâu sắc. Nhà thơ luôn luôn gọi bạn bằng bác, thể hiện một tấm lòng kính trọng và thân mật. Chữ "kính" và chữ "lễ"

Phân tích bài Khóc Dương Khuê của Nguyễn Khuyến

in đậm trong phong cách ứng xử của Tam nguyên Yên Đổ: "Bác Dương thôi đã thôi rồi... Kể tuổi tôi còn hơn tuổi bác... Bác chẳng ở, dẫu van chẳng ở"...

Phần thứ hai gồm 24 câu thơ, tác giả nhắc lại, nhớ lại những kỉ niệm sâu sắc với người đã quá cố. Với nhà nho thì bạn đồng khoa là bạn đẹp nhất, tự hào nhất. Nguyễn Khuyến và Dương Khuê cùng đỗ đạt, cùng làm quan, tình bạn ấy là "duyên trời" tác hợp nên:

"Nhớ từ thuở đăng khoa ngày trước,

Vẫn sớm hôm tôi bác cùng nhau.

Kính yêu từ trước đến sau,

Trong khi gặp gỡ khác đâu duyên trời".

Các từ ngữ "sớm hôm", "cùng nhau", "từ trước đến sau" thể hiện một tình bạn vô cùng thân thiết, chung thủy. Mỗi một kỉ niệm là một mảnh tâm hồn của nhà thơ được nhắc lại với bao nhiêu giọt lệ. Nguyễn Khuyến như vẫn thấy Dương Khuê đang cùng mình hiển hiện. Phải là bạn tâm đầu ý hợp, phải là những tao nhân mặc khách mới có những kỉ niệm cảm ca, thi tử đẹp và đáng nhớ như vậy.

Nhớ những cuộc du ngoạn, thăm thú nơi "dặm khách" chan hoà với thiên nhiên, thanh thoi giữa chốn lâm tuyền: "Tiếng suối nghe róc rách lưng đèo". Nhớ những lần cùng nhau đi hát ả đào nơi lầu cao, thưởng thức cung đàn, giọng hát:

"Có khi từng gác cheo leo,

Thú vui con hát lựa chiều cầm xoang".

Cầm xoang nghĩa là cung đàn, giọng hát, "Từng gác cheo leo" như còn gọi lại cảm giác ngây ngất trên lầu cao của đôi bạn tri âm sành điệu. Nguyễn Khuyến và Dương Khuê rất sành nghệ thuật hát ả đào, đã sáng tác nhiều bài hát nói nổi tiếng.

Người xưa có nói: "Tửu phùng tri kỉ thiên bôi thiếu - Thi hội tri âm bán cú đa". Bạn tri âm trong hội thơ (chỉ nghe qua) nửa câu thơ đã là nhiều không cần dài lời cũng đủ hiểu bạn. Nguyễn Khuyến nhớ lại những lần cùng bạn uống rượu làm thơ:

"Cũng có lúc rượu ngon cùng nhấp,

Chén quỳnh tương ăm ắp bầu xuân.

Có khi hàn soạn câu văn,

Biết bao đông bích điển phần trước sau".

Phân tích bài Khóc Dương Khuê của Nguyễn Khuyến

Chén quỳnh tương là chén ngọc, một cách nói sang trọng. "Rượu ngon cùng nhấp" và hình ảnh "âm ắp bầu xuân" như còn giữ lại một tình bạn trong hương vị nồng nàn, hứng khởi. Nhắc tới chuyện bàn soạn văn chương thì đây ắp những sách vở, điển cố.

Hai chữ "đông bích, điền phần" biểu lộ niềm tự hào kín đáo của những nhà nho học rộng tài cao.

Nguyễn Khuyến đã sử dụng cách diễn đạt trùng điệp hai nhóm từ ngữ: "Cũng có lúc" và "có khi" đan chéo vào nhau, bốn lần xuất hiện trên tám dòng thơ, vừa để liệt kê gợi nhớ, vừa tạo nên âm hưởng quán quýt, thiết tha. Những kỉ niệm ấy vô cùng sâu sắc, đẹp đẽ về tình bạn, không bao giờ có thể quên được.

Có kỉ niệm vui, có kỉ niệm buồn. Nguyễn Khuyến và Dương Khuê cùng làm quan to dưới thời nhà Nguyễn. Nhưng rồi đất nước ta bị xâm lăng, dân tộc ta bị giặc Pháp thống trị, là kẻ sĩ, là nhà nho "cùng nhau hoạn nạn". Cách ứng xử của mỗi người đều có chỗ khác nhau. Nguyễn Khuyến đã cáo bệnh, từ quan về sống cuộc đời bình dị giữa xóm làng quê hương. Không tham miếng "đầu trăng", lương bổng của triều đình. Còn Dương Khuê vẫn làm quan. Trong bài thơ chữ Hán "Gửi thăm quan Thượng thư họ Dương", Nguyễn Khuyến tỏ ra rất thông cảm với bạn: *"Tôi biết bác vì cha mẹ phải làm quan để lấy tấm lụa - Bác biết tôi nghèo phải làm quan để kiếm đầu gạo lương"*. Cảnh ngộ và cách ứng xử tuy có khác nhau, kẻ làm quan, người từ quan, nhưng Tam nguyên Yên Đổ vẫn tỏ ra bao dung bạn, vẫn "kính yêu từ trước đến sau", không bao giờ thay lòng đổi dạ:

"Bác già tôi cũng già rồi,

Biết thôi, thôi thế, thì thôi, mới là".

Chữ "rồi" vần với ba chữ "thôi" liên tiếp như một tiếng thở dài, tự an ủi mình, như muốn quên đi thật nhanh những điều bất đắc chí. Không nỡ, không muốn nhắc đến nữa mới là bạn bè tâm giao!

Bây giờ hai người đã đôi đường âm - dương vĩnh biệt. Khóc bạn, Nguyễn Khuyến nhớ lại lần gặp bạn cuối cùng. Ân hận vì đường xa, vì tuổi già sức yếu. Chữ "nhắc" rất hay, nghĩa trong văn cảnh là ngại. Các chữ: "cầm tay" và "mừng rằng" thể hiện một tấm lòng quý mến, thương yêu. Đoạn thơ làm tái hiện một khung cảnh cảm động của đôi bạn già sau nhiều năm xa cách mới gặp lại nhau:

"Muốn đi lại, tuổi già thêm nhắc,

Trước ba năm gặp bác một lần,

Cầm tay hỏi hết xa gần,

Mừng rằng bác vẫn tinh thần chưa can".

Phân tích bài Khóc Dương Khuê của Nguyễn Khuyến

"Tinh thần chưa can" ý nói sức khoẻ vẫn bình thường, tinh thần vẫn sáng suốt. Thế mà bạn đột ngột qua đời. Hình ảnh "chân tay rụng rời" cực tả nỗi đau đớn, bàng hoàng không kể xiết. Đoạn thơ sau đây thể hiện rất đúng, rất sâu sắc tâm lí và tình cảm người già khi được tin bạn mất:

"Kể tuổi tôi còn hơn tuổi bác,

Tôi lại đau trước bác mấy ngày.

Làm sao bác vội về ngay?

Chợt nghe tôi bỗng chân tay rụng rời!"

Giọng thơ kể lể, tự tình. Trong lời than thảm đầy lệ. Các tiếng "tôi" và "bác" xuất hiện nhiều lần trong đoạn thơ như hai linh hồn đang nương tựa vào nhau; nỗi đau buồn như được nhân lên gấp bội.

Đoạn thơ hồi tưởng này, những kỉ niệm được trình bày theo trình tự thời gian, từ "thuở đăng khoa" đến ngày bạn qua đời. Phép liệt kê, trùng điệp được vận dụng để gây ấn tượng về một tình bạn lâu bền, sâu sắc, thủy chung và vô cùng thấm thiết. Người Việt chúng ta, nhất là các cụ già lúc khóc người thân quá cô thường kể lể gợi nhắc mọi kỉ niệm ngụ ý thương tiếc. Có lúc ta cảm thấy người sống đang đối thoại và tâm sự với người đã khuất. Sáu đoạn thơ đã kể lại đủ hết các giai đoạn của tình bạn, lời kể nào cũng chân thành, đầm ấm. Nguyễn Khuyến vừa kể lể, vừa nức nở.

Tám câu thơ tiếp theo, Nguyễn Khuyến khóc bạn cũng là tự khóc mình, giọng thơ ngày một thêm nao nùng, thê thiết. Ông trách bạn "vội đi xa" để mình lẻ loi, cô đơn. Cuộc sống trở nên chán chường, vô nghĩa:

"Ai chẳng biết chán đời là phải,

Sao vội vàng đã mãi lên tiên;

Rượu ngon không có bạn hiền,

Không mua không phải không tiền không mua".

Sau chữ "chẳng" xuất hiện liên tiếp 5 chữ "không" gợi tả cái trống vắng, cái cô đơn của nhà thơ, của cảnh già. Kể đi xa và người ở lại cùng chung nỗi niềm tâm sự "chán đời là phải". Nhà thơ kín đáo bộc lộ thái độ đối với thời cuộc trước sau không thay đổi. Như đã từng thổ lộ:

"Sách vở ích gì cho buổi ấy

Phân tích bài Khóc Dương Khuê của Nguyễn Khuyến

Áo xiêm nghĩ tại: thẹn thân già".

(Ngày xuân dặn các con)

Cho đến trước lúc qua đời, ông vẫn không quên trăng trời con cháu:

"Đề vào mấy chữ trong bia,

Rằng: Quan nhà Nguyễn cáo về đã lâu".

(Di chúc)

Bạn mất đột ngột, nỗi thương tiếc, đau xót làm tê tái cả lòng. Sống trong cô đơn ngày thêm bơ vơ sầu tủi. Cuộc đời mất hết ý nghĩa: không muốn uống rượu, không thiết ngâm thơ, gian nhà và tâm hồn trở nên trống vắng, trơ trọi. Còn đâu nữa bạn tri âm tri kỉ?

"Câu thơ nghĩ đắn đo không viết,

Viết đưa ai, ai biết mà đưa

Giường kia treo cũng hững hờ,

Đàn kia gảy cũng ngẩn ngơ tiếng đàn".

Lời than khóc trở nên xót xa khi nhà thơ nhắc lại điển tích Tử Kỳ - Bá Nha và Trần Phồn - Từ Trĩ. Chiếc giường dành riêng tiếp bạn nay đã trở nên "hững hờ". Tiếng đàn cũng "ngẩn ngơ" mất hồn vì lẻ bạn. Một cách nói thậm xưng đề cực tả nỗi đau tê tái khi bạn thân qua đời. Khi còn sống thì đôi bạn cùng đi chơi "dặm khách", cùng "lựa chiều cầm xoang", "rượu ngon cùng nhấp", cùng "bàn soạn câu văn" ... Lúc bạn qua đời chẳng còn người tri âm tri kỉ để cùng nhau uống rượu, làm thơ, nghe đàn, năng lui tới thăm nom, chia ngọt sẻ bùi cùng nhau. Nguyễn Khuyến đã có nhiều cách nói rất sâu sắc, cảm động diễn tả sự thương xót bạn và nỗi buồn cô đơn của mình.

Bốn câu cuối bài thơ như một tiếng nấc đau đớn. Tuổi già vốn ít lệ (hạt lệ như sương), nên chỉ biết khóc ở trong lòng. Thương bạn gắn liền với bao nỗi nhớ. Khóc bạn chuyển thành nỗi niềm như cam chịu số phận bi thương. Chỉ cầu mong cho linh hồn bạn thanh thản "lên tiên":

"Bác chẳng ở đâu van chẳng ở,

Tôi tuy thương lấy nhớ làm thương,

Tuổi già hạt lệ như sương,

Phân tích bài Khóc Dương Khuê của Nguyễn Khuyến

Hơi đâu ép lấy hai hàng chứa chan".

Trải qua bao mưa nắng, bao thăng trầm hoạn nạn, Tam nguyên Yên Đỗ còn đâu nhiều nước mắt để khóc bạn, chí còn biết "lấy nhớ làm thương". Tuy nhiên cả bài thơ, nhất là bốn câu kết đã "chứa chan" nước mắt đau xót. Hai câu thơ: "Bác chẳng ở đâu vẫn chẳng ở - Tôi tuy thương lấy nhớ làm thương" với cách diễn đạt trùng điệp và tăng cấp đã tạo nên giọng thơ buồn thâm thiết, Nguyễn Khuyến để lại nhiều tiếng khóc: khóc cho đất nước và dân tộc, khóc vợ, khóc con, khóc bạn,... Tiếng khóc nào cũng xúc động, tê tái, nặng tình, nặng nghĩa. Riêng bài "Khó Dương Khuê" lại được viết bằng thể thơ song thất lục bát, lời khóc bạn càng trở nên thiết tha, não nùng, lúc thì nức nở, thẳng thốt, lúc thì kể lể thở than, lúc thì phân trần, lúc thì trách móc, lời thơ thủ thủ như nói với người còn sống, rất cảm động Giọng thơ liền mạch, lời thơ tinh tế, biểu cảm đã thể hiện nghệ thuật vừa bình dị, vừa điêu luyện.

"Khóc Dương Khuê" thể hiện một tình bạn đẹp và cảm động của nhà nho thuở trước. Sau một thế kỉ, chúng ta vẫn thấy bồi ngùi xúc động khi đọc bài thơ này. Nguyễn Khuyến khóc bạn cũng là khóc cho một thế hệ nhà nho và cũng là tự khóc cho mình: "Ai chẳng biết chán đời là phải"...

Bài số 2:

Nguyễn Khuyến không chỉ có những bài thơ tuyệt vời về chủ đề thiên nhiên mà ông còn có những bài thơ đặc sắc về chủ đề gia đình, bè bạn,... Khóc Dương Khuê là một trong những bài thơ tiêu biểu của ông về chủ đề tình bạn. Bài thơ là tâm trạng hốt hoảng, là tấm lòng đau đớn, tiếc thương của Nguyễn Khuyến đối với Dương Khuê, người bạn tri âm, tri kỉ của mình.

Dương Khuê và Nguyễn Khuyến kết bạn từ hồi để chòm cho đến lúc đầu bạc răng long. Tình bạn bền chặt bất chấp sự thay đổi của thời thế và cảnh ngộ riêng. Bỗng nhiên Nguyễn Khuyến được tin Dương Khuê qua đời, ông bàng hoàng thẳng thốt và viết bài thơ để khóc bạn.

Hai câu thơ mở đầu:

Bác Dương thôi đã thôi rồi.

Nước mây man mác ngậm ngùi lòng ta.

Phong cách và bút pháp Nguyễn Khuyến vốn thâm thúy, cảm xúc lắng đọng. Tất cả nỗi đau mất bạn dường như dồn nén vào câu thơ lục bát mở đầu này.

Dòng lục (Bác Dương thôi đã thôi rồi) ngắn gọn cất lên tiếng kêu thương đột ngột. Tin dữ về người bạn tri âm tri kỉ đến bất ngờ quá khiến cho Nguyễn Khuyến bàng hoàng, đau

Phân tích bài Khóc Dương Khuê của Nguyễn Khuyến

đón và thất vọng. Biện pháp nghệ thuật nói giảm “thôi đã thôi rồi”, với từ “thôi” được lặp lại hai lần có tác dụng gợi nỗi đau đột ngột, sự thảng thốt, sự trống vắng không gì bù đắp nổi.

Dòng bát (Nước mây man mác ngậm ngùi lòng ta.) dàn trải, diễn tả về sự mát mát đau thương ấy của Nguyễn Khuyến. Từ láy “man mác” đã diễn tả được cả không gian cũng nhuộm màu tang tóc. Có lẽ, lòng người đau đến quặn thắt như đứt ra từng khúc ruột “ngậm ngùi” nên nỗi đau ấy lan toả cùng mây trời non nước. Người bạn tri âm tri kỉ vừa ra đi làm cho nhà thơ thấy hẫng hụt, trống vắng đến khôn cùng.

Mười hai câu thơ tiếp theo đã nói về những kỉ niệm của hai người thời tuổi trẻ:

Nhớ từ thuở đăng khoa ngày trước

.....

Biết bao đông bích, điển phần trước sau.

Sau giây phút đau đớn đến thảng thốt, bàng hoàng, khi bình tĩnh lại, một quãng đời thanh xuân êm đẹp đầy ắp kỉ niệm về tình bạn lần lượt hiện ra cụ thể và sinh động trước mắt Nguyễn khuyến. Tất cả như sống dậy trong lòng nhà thơ:

Nhớ về những ngày hai người cùng chuyên cần đèn sách:

Nhớ từ thuở đăng khoa ngày trước

Vẫn sớm hôm tôi bác cùng nhau.

Câu thơ “Vẫn sớm hôm tôi bác cùng nhau” đã khẳng định những ngày tuổi còn trẻ tác giả và Dương Khuê luôn bên nhau cùng chuyên cần đèn sách, cùng chung chí hướng phấn đấu theo đuổi công danh.

- Nhớ về những ngày hai người cùng vui chơi, du ngoạn:

Cũng có lúc chơi nơi dặm khách

Tiếng suối nghe róc rách lưng đèo.

- Nhớ về những ngày hai người, cùng vui đàn hát nơi gác hẹp:

Có khi từng gác cheo leo

Thú vui con hát lựa chiều cầm xoang.

Phân tích bài Khóc Dương Khuê của Nguyễn Khuyến

- Nhớ những lúc hai người uống rượu bình văn:

Có khi bàn soạn câu văn

Biết bao đông bích điển phần trước sau.

Nguyễn Khuyến và Dương Khuê không chỉ chuyên cần học tập mà hai người cùng có những thú vui thật tao nhã: cầm, kì, thi, họa...

Tình bạn ấy thật trong sáng và cao đẹp. Đó là tình bạn của những nhà nho chân chính. Cả hai ông đều là những người chăm chỉ dùi mài kinh sử mong được ghi tên vào bảng vàng bia đá, lưu danh muôn thuở. Cả hai ông đều đậu đại khoa dưới triều Nguyễn. Với biết bao kỉ niệm êm đẹp như vậy nên khi nhận tin Dương Khuê mất tâm trạng nhà thơ thăng thốt và đau đớn đến bàng hoàng.

Sau khi nhớ về những kỉ niệm êm đẹp của tuổi thanh xuân, tác giả đưa ta về với những kỉ niệm mới khó quên trong lần gặp gỡ cuối cùng của ông với người bạn cố tri Dương Khuê. Điều đó được thể hiện qua tám câu thơ tiếp theo:

Buổi dương cửu cùng nhau hoạn nạn

.....

Mừng rằng bác hãy tinh thần chưa can.

- Nguyễn Khuyến mừng cho bạn cũng là mừng cho mình vượt qua được thời buổi suy đồi, vận hạn:

Buổi dương cửu cùng nhau hoạn nạn

Phận đâu thẳng chẳng dám tham trời.

- Mừng mừng tủi tủi vì hai ông bạn già gặp lại nhau và đều đang minh mẫn, khỏe mạnh:

Cầm tay hỏi hết xa gần

Mừng rằng bác hãy tinh thần chưa can.

Hai người lâu ngày gặp lại, mừng mừng, tủi tủi, tay cầm tay, hỏi han nhau hết việc này đến việc khác. Điều Nguyễn Khuyến mừng nhất khi gặp Dương Khuê lần cuối chính là cả hai đều vượt qua được thử thách của thời thế và của tuổi tác đang ngả chiều xế bóng. Nguyễn Khuyến cũng không ngờ rằng đó lại là lần gặp gỡ cuối cùng giữa hai người.

Đây là đoạn diễn tả nỗi đau của Nguyễn Khuyến khi không còn bạn nữa. Trước hết, tác giả thấy cái chết của bạn dường như phi lí:

Phân tích bài Khóc Dương Khuê của Nguyễn Khuyến

Kể tuổi tôi còn hơn tuổi bác,

Tôi lại đau trước bác mấy ngày.

Tuổi đời Nguyễn Khuyến lớn hơn Dương Khuê. Cả hai ông đều là những người chăm chỉ dùi mài kinh sử mong được ghi tên vào bảng vàng bia đá, lưu danh muôn thưở nên giữa hai người không có sự ngăn cách mà thật gần gũi, gắn bó. Nên việc người bạn tri âm, tri kỉ đã ra đi, tác giả cảm thấy đột ngột đến không thể tin dù đó là sự thật.

Tác giả giải bày nỗi đau đớn khi mất bạn:

Làm sao bác vội về ngay,

Chợt nghe tôi đã chân tay rụng rời.

Từ “rụng rời” đã diễn tả được tâm trạng đau đớn đến tái tê, bủn rủn của tác giả. Người bạn thân đã ra đi, tác giả thấy trống vắng, hẫng hụt:

Vội vàng chi đã mãi lên tiên:

Rượu ngon không có bạn hiền...

Những câu thơ tiếp theo, tác giả lại nhắc về kỉ niệm một thời gắn bó giữa hai người. Đó là những kỉ niệm của một tình bạn cao đẹp, quý hiếm. Tác giả mất người bạn hiền, dường như cuộc đời cũng mất ý nghĩa.

Mấy câu cuối của bài thơ đã diễn tả nỗi đau khôn tả, nỗi đau không nước mắt. Dường như nước mắt chảy ngược vào trong tạo nên nỗi đau thấm đẫm trong lòng tác giả:

“Tuổi già hạt lệ như sương,

Hơi đâu ép lấy hai hàng chứa chan!”

Bằng tình cảm chân thành, bài thơ đã thể hiện sâu sắc nỗi đau mất bạn. Nỗi đau ấy hiện ra dưới nhiều cung bậc: lúc bộc phát, lúc ngậm ngùi nuối tiếc, lúc lắng đọng thâm sâu.

Với tài năng và tấm lòng sâu nặng nghĩa tình, nhà thơ Nguyễn Khuyến đã để lại cho đời một bài thơ nổi tiếng về khóc bạn. Bài thơ rất thành công về mặt nghệ thuật: câu hỏi tu từ, điệp từ điệp ngữ, từ láy... Tất cả các biện pháp nghệ thuật ấy có tác dụng nhấn mạnh nỗi đau đớn khôn nguôi của tác giả khi người bạn tri âm tri kỉ của mình qua đời.

Qua bài thơ, ta thấy Nguyễn Khuyến không chỉ là người tài cao học rộng mà còn là người rất nghĩa tình. Ông thủy chung trong tình bạn. Tình cảm đối với bạn của tác giả thật đáng trân trọng, đáng cho chúng ta học tập.

Phân tích bài Khóc Dương Khuê của Nguyễn Khuyến